

BHM Magazino

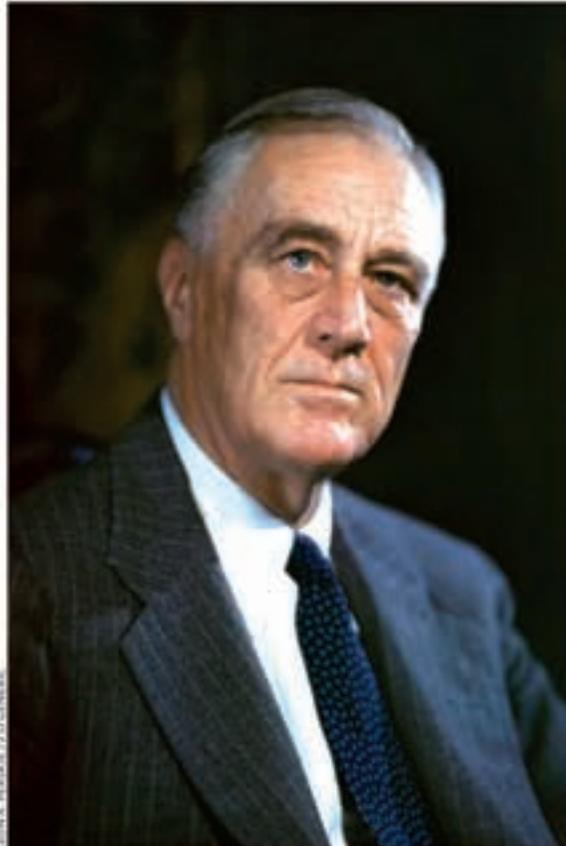
ΤΡΕΙΣ ΜΗΝΕΣ ΜΕΤΑ
ΚΕΡΑΙΖΕΤΙΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ.
ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΓΙΑ ΜΙΑ
ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΑΜΕΡΙΚΗ,
Η ΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗΣ ΠΡΩΤΗ
ΚΥΡΙΑ, Η ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΤΟΥ ΓΙΟΥ ΧΑΝΤΕΡ
ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΟ, ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΟΥ
ΤΥΠΟΥ, ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΤΖΕΤ

JOE BIDEN'S PRESIDENCY

Ο ΝΟΜΙΠΕΑΙΣΤΑΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ KAZOYO ΙΣΙΓΚΟΥΡΟ
ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΤΡΙΤΗΣ ΓΕΝΙΑΣ Η ΙΣΤΟΡΙΑ, ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ
BITCOIN ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΥΠΑΡΞΕΙ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩ;

Ο Τζο Μπάιντεν ανέλαβε τα πνίγη της Αμερικής τον περασμένο Ιανουάριο. Ο Φραγκλίνος Ρούζβελτ (1882-1945), ο θεμελιωτής του «New Deal» που διετέλεσε 32ος πρόεδρος των ΗΠΑ από το 1933 έως το 1945, αποτελεί έμπνευση για εκείνον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

04 Εβδομάδα

06 Γνώμες

08 Cover Story:
Οικογένεια Μπάιντεν,
η νέα αμερικανική δυναστεία

12 Καζού Ισιγκούρο

15 Γεωργία Νταγάκη

16 Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη

20 Ελληνες των ΗΠΑ

22 Πασχαλινά έθιμα

24 Τζάκσον & Τσαρλς Πόλοκ

26 Η εξωτική γοντεία του Bitcoin

29 Η χρυσή παρέλαση
των Φαραώ

30 Στο βασίλειο του Μουστάνγκ

33 Αυτο-σκεπτικισμός

34 Θ for Θαναθάκη, του Αρκά

ΤΖΟ ΜΠΑΪΝΤΕΝ: ΘΑ ΕΙΝΑΙ Ο ΝΕΟΣ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ ΡΟΥΖΒΕΛΤ;

Όπως δείχνουν οι τρεις πρώτοι μήνες του οτον Λευκό Οίκο, ο 46ος πρόεδρος των ΗΠΑ διαθέτει όραμα για μια καλύτερη Αμερική.

Η φωτογραφία του μικρού Χάντερ Μπάιντεν να κρατάει το χέρι του πατέρα του Τζο σε έναν περίπατο στον κήπο, βγάζει προς τα έξω μια γλυκύπητη και τρυφερότητα. Πολλά χρόνια πριν, το πολύ όμορφο, κατάξανθο αγόρι, δεν μπορούσε να φανταστεί ότι ο πατέρας του, ιδιαίτερα προστατευτικός μαζί του, θα γινόταν πρόεδρος των ΗΠΑ. Ιως ποτέ επίσης δεν μπορούσε να φανταστεί ότι μεγαλώνοντας και προχωρώντας στις δικές του προσωπικές και επαγγελματικές επιλογές, θα δημιουργούνται τόσα προβλήματα στον Τζο Μπάιντεν. Από τη στιγμή που ο αμερικανός πολιτικός άρχισε να προβάλλει ως πιθανός αντίπαλος του Ντόναλντ Τραμπ για την προεδρία, ήταν αναμενόμενο ο «άπατος» γιας Χάντερ να βρεθεί πολύ γρήγορα στο στόχαστρο των αντιπάλων του. Ο Τραμπ, ο οποίος όπως γνωρίζουν και οι... πέτρες δεν αφήνει να πέσει τίποτα κάτω, προσπάθησε να στριμώξει τον αντίπαλο Μπάιντεν χρησιμοποιώντας τις «περίεργες» επιχειρηματικές δραστηριότητες του Χάντερ στην Ουκρανία, αλλά και στοιχεία για χρήση ναρκωτικών, αλκοόλ κ.ά. στο παρελθόν. Τελικά ο «άσωπος βίος» του Χάντερ δεν στοίχισε την προεδρία στον 78χρονο Τζόζεφ Ρομπινέτ Μπάιντεν, τον γηραιότερο ένοικο του Λευκού Οίκου μέχρι σήμερα. Ο Χάντερ κυκλοφορεί τώρα τη βιογραφία του, μέσα από την οποία βγαίνουν σκληρές αλήθειες για τη ζωή και τις επιλογές του. Ο ίδιος προσπαθεί να «φτάξει» το προφίλ του. Ετσι πρέπει. Ο πατέρας του είναι ο νέος πλανητάρχης. Ενας πρόεδρος που, όπως δείχνουν οι τρεις πρώτοι μήνες στον Λευκό Οίκο, διαθέτει όραμα για μια καλύτερη Αμερική. Ο Τζο θαύμαζε πάντα τον Φραγκλίνο Ρούζβελτ. Μπορεί όμως να γίνει ο νέος Ρούζβελτ; Οι προσπάθειές του μέχρι τώρα είναι πολύ καλές. Σχέδια φιλόδοξα, εντυπωσιακά. Κάποιες φορές ο Μπάιντεν, ο οποίος αντιμετώπιζε προβλήματα υγείας, μοιάζει «καταπονημένος» και... ασταθής. Οι κάμερες τον συνέλαβαν να σκοντάφτει τρεις φορές στις σκάλες του προεδρικού αεροσκάφους (ο ίδιος πάντως «σχεδιάζει» ένα ολοκαίνουργιο, διαστημικό τύπου supersonic jet, με το οποίο θα γίνει πραγματικός... χαρός). Εκεί λοιπόν έρχεται η δυναμική, τρυφερή, πνευματώδης σύζυγος Τζίλ να τον στηρίξει. Ανθρώπινη και συμπαθής σε μεγάλα στρώματα του πληθυσμού. Ιδιαίτερα προστατευτική με τον πρόεδρο. Το σχέδιο πάντως του Μπάιντεν, ύψους δύο τρισεκατομμυρίων δολαρίων, για την αναβάθμιση των υποδομών της χώρας (σκοπεύει να κάνει την αμερικανική οικονομία την πιο ανθεκτική και καινοτόμο στον κόσμο) φαντάζει εξαιρετικό. Ο «γηραιός Τζο»... εν δράσει! Good luck λοιπόν!

Μαργαρίτα Σφέτσα
Διευθύντρια BHMAgazino
msfetsa@alteregomedia.org

ΤΟ ΒΗΜΑ

BHMAgazino

Εβδομαδιαίο περιοδικό που κυκλοφορεί κάθε Κυριακή με το ΒΗΜΑ | www.vimagazino.gr | e-mail: vimagazino@tavima.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΑΛΤΕΡ ΕΓΚΟ ΜΜΕ ΑΕ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΗΣ Β. ΚΑΡΑΚΟΥΣΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΣΦΕΤΣΑ CREATIVE ART DIRECTOR Γιάννης Κούρτης ART DIRECTOR Τάσος Φαρμάκης
ASSISTANT ART DIRECTOR Εφτιά Κουτρουμάνη ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΛΗΣ Κατερίνα Καλού ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ Μαριλένα Αστραπέλλου, Ερη Βαρδάκη, Κοσμάς Βίδος,
Παναγιώτης Γκανάς, Γιάννης Ζαυμπούλακης, Μάρκος Καρασαρίνης, Αντώνης Καρπετόπουλος, Ντίνα Καρτσαγκαύλη, Αλέξανδρος Καψύλης, Βαγγέλης Κιούσης,
Τάσος Μαντικόπης, Νατάσα Μπαστέα, Γιώργος Νάστος, Άρης Ραβανάς, Λευτέρης Τρίγκας GRAPHICS Μάκης Θεοφιλόπουλος PHOTO EDITOR Ευτυχία Κυδωνάκη
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ Πέννυ Λάγκα Τηλ. 210-7547059 plagka@alteregomedia.org ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ Άλη Σενόκη
Τηλ. 210-7547063 ixenaki@alteregomedia.org ΥΠΟΔΟΧΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ Χριστίνα Βατού Τηλ. 210-7547054 chvatou@alteregomedia.org

Η ΝΕΑ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ

Οσο τα διεθνή μέσα ασχολούνται με την αυτοβιογραφία του υιού Χάντερ και τις «εκκεντρικές» ενδυματολογικές επιλογές της Πρώτης Κυρίας, ο Τζο Μπάιντεν λαμβάνει τολμηρές πολιτικές αποφάσεις υλοποιώντας το φιλόδοξο όραμά του.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΙΛΡΟ ΝΑΣΤΟ

«Είναι τολμηρό, ναι, και μπορούμε να το φέρουμε εις πέρας» δήλωσε προημερών ο πρόεδρος των ΗΠΑ, Τζο Μπάιντεν, λανσάροντας ένα φαρανικό μεταπανθημικό αναπτυξιακό πρόγραμμα ύψους σχεδόν 3 τρισ. δολαρίων. Από αυτά, τα πάνω από 2 τρισ. δολάρια θα κατευθυνθούν στην ανανέωση των αμερικανικών υποδομών και στη δημιουργία εκατομμυρίων νέων θέσεων εργασίας, ενώ 580 δισ. θα ενοχύσουν την έρευνα σε πεδία που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την τεχνητή νοημοσύνη. Μελλοντικά αναμένεται να επενδυθούν τεράστια ποσά για την παιδική φροντίδα, την εκπαίδευση και την υγεία, ενώ το ύψους 1,9 τρισ. δολ. Πρόγραμμα διάσωσης που σκοπό είχε την αντιμετώπιση της πανδημικής κρίσης ανακοινώθηκε πριν από μερικές εβδομάδες – ο Μπάιντεν Σάντερς το αποκάλεσε μάλιστα «την πιο σημαντική νομοθεσία για την εργατική τάξη των ΗΠΑ που έχει περάσει εδώ και δεκαετίες». Το πιο εντυπωσιακό είναι πως το όλο σχέδιο θα χρηματοδοτηθεί κατά βάση από την αύξηση της φορολογίας των εταιρικών κερδών και των ευκατάστατων Αμερικανών που δηλώνουν ετήσια εισοδήματα μεγαλύτερα των 400.000 δολαρίων.

Ποιος θα περίμενε τόση

τόλμη από έναν έως τώρα μετριοπαθή πολιτικό; Κι όμως, ο 78χρονος «President» φαίνεται να έχει το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον και μπορεί μάλιστα να προλάβει να χαρεί και κάποια από τα οφέλη των κανονιών τεχνολογίας που αναπόσπασται τώρα. Γνωρίζουμε ήδη από τον περασμένο Σεπτέμβριο ότι μια καλιφορνέζικη startup συνεργάζεται με την Πολεμική Αεροπορία των ΗΠΑ για τη δημιουργία ενός υπεριχτικού αεροπλάνου που θα μπορούσε στο μέλλον να χρησιμοποιηθεί ως Air Force One. Το αεροσκάφος της Exosonic που προορίζεται για προεδρικό τίτλο θα μπορεί να φιλοξενεί έως και 31 επιβάτες και αποτελεί την επιτομή της αεροπορικής πολυτέλειας, με δερμάτινα καθίσματα υψηλής ποιότητας, επενδύσεις από έντλο δρύσης, ιδιωτικές σουίτες για εργασία και για ξεκύραση με υπερουγχρονό σχεδιαστικό, εντυπωσιακές παροχές και ανέσεις και χρόνους ταξιδιού μειωμένους κατά το ίμιον σε σχέση με σήμερα.

Η υποδειγματική Τζάλ

Σίγουρα τον βοηθά το ότι έχει στο πλάι του μια δυναμική σύζυγο. Η δόκτωρ Τζάλ Μπάιντεν ανακοίνωσε μάλιστα ότι αυτόν τον μήνα θα επιστρέψει στα ακαδημαϊκά της καθήκοντα – είναι καθηγήτρια στο Κοινωνικό Κολέγιο της Βόρειας Βιρτζίνια. Θα πρέπει φυσικά να προσαρμό-

στεί στις απαπήσεις της τηλεκπαίδευσης, καθώς πήρε άδεια τον Ιανουάριο του 2020 προκειμένου να αφοσιωθεί στην προεκλογική καμπάνια του τωρινού POTUS, κατά συνέπεια δεν έχει διδάξει κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Πρόκειται για την πρώτη πρώτη κυρία που αποφασίζει να συνεχίσει να εργάζεται σε δουλειά πλήρους απασχόλησης, ενώ δεν είχε σταματήσει να διδάσκει σύστημα στη δουλειά της και μιλώντας ανοιχτά για τη σημασία που έχει για εκείνη η καριέρα της, η First Lady υπογράμμιζει πόσο σημαντικό είναι για τις γυναίκες να έχουν δουλειά και στήριξη και τονίζει πόσο απαράπτυτο είναι να δημιουργήθουν νέες ευκαιρίες για όσες έχουν άδικα εκτοπιστεί από την αγορά εργασίας. Αντί να συλληπονται βεβαίως αυτά, έκταση έχει δοθεί τις τελευταίες ημέρες στα αμερικανικά μέσα για την απόφαση της

Τζάλ Μπάιντεν να εμφανιστεί φορώντας ένα καλόν που περιγράφηκε από τα φίλα προς το Ρεπουμπλικανικό Κόρμα sites ως διχτυωτό ενώ είναι δαντέλινο, στο στηλ που έχουν λανσάρει τα τελευταία χρόνια πολλοί μεγάλοι οίκοι μόδας – ενδεικτικά αναφέρουμε τους D&G. Πάντως όλα αυτά θα τα αντιμετωπίζει σίγουρα με χιούμορ, καθώς φημίζεται για τις πνευματώδεις στάκες της και για τις φάρσες που σκαρώνει. Οταν ο σύζυγός της ήταν αντιπρόεδρος είχε κρυψεί – με τη βοήθεια μιας αεροσυνοδού – στον χώρο αποθήκευσης αποσκευών στην καμπίνα του Air Force Two, καποέρνοντας να τρομάξει τον Τζο που νόμισε ότι εξαφανίστηκε. Οι πλάκες στον αέρα είναι αυτές στις οποίες έχει περισσότερη αδυναμία. Την εφετινή Πρωταπριλιά πάλι, στη διάρκεια αεροπορικού ταξιδιού, εμφανίστηκε με περούκα και στο-

λή αεροσυνοδού, συστήματες φορώντας ένα καλόν που περιγράφηκε από τα φίλα προς το Λευκό Οίκον. Κανείς δεν την κατάλαβε λόγω της μάσκας. Η σπυριμή της αποκάλυψε πρόκλεση σπαρταριστικά γέλια. Στην αυτοβιογραφία της με τίτλο «Where the Light Enters: Building a Family, Discovering Myself» αναφέρει: «Πάντα πίστευα πως πρέπει να κλέβεις σπημές χαράς όποτε μπορείς. Η ζωή είναι δύσκολη και αν απλώς κάθεσαι και περιμένεις κάτιο διασκεδαστικό να συμβεί τότε θα βρεις τον εαυτό σου τις πιο πολλές φορές να το σπερτείς».

Οι διάμονες του Χάντερ
Τις τελευταίες ημέρες τα φώτα της δημοσιότητας έχουν στραφεί και σε ένα άλλο μέλος της οικογένειας Μπάιντεν, τον 51χρονο Χάντερ, γιο του αμερικανού προέδρου, του οποίου η αυτοβιογραφία με τίτλο «Beautiful Things» κυ-

“Η Τζίλ Μπάιντεν είναι η πρώτη “FLOTUS” που αποφασίζει να συνεχίσει να εργάζεται σε δουλειά πλήρους απασχόλησης, ενώ δεν είχε σταματήσει να διδάσκει ούτε την περίοδο που ο Τζο Μπάιντεν ήταν αντιπρόεδρος στις κυβερνήσεις του Μπαράκ Ομπάμα”

κλοφόρησε στην αμερικανική αγορά την περασμένη Τρίτη. Στις σελίδες του memoir ο «άσωτος υιός» αποφεύγει εν πολλοῖς την πολιτική ανάλυση και επιδιέζει κυρίως στον αγόνα του ενάντια στις καταχρήσεις εκκινώντας από το πρότο του ποτό, ένα ποτήρι σαμπάνια που ήτησε στα 8 του χρόνια, μέχρι τον ουβαρό εθισμό του στο κρακ, που τελείωσε το 2019. Στα 20 κάτι του ήταν ήδη αλκοολικός, όμως το σημείο καμπής που τον οδήγησε στα πο βαριά ναρκωτικά ήταν ο θάνατος του αδελφού του Μπο από καρκίνο του εγκεφάλου. Είναι εντυπωσιακό το πόσο γλαφυρά περιγράφει τις εμπειρίες του, όταν περίμενε κανείς μια στρογγυλεμένη αφήγηση, μιλάμε άλλωστε για τον γιο του εν ενεργεία προέδρου των ΗΠΑ, όμως μόνο έτσι ίσως μπορεί να υπάρξει κάποιου είδους κάθαρση.

Ο Χάντερ εξιστορεί κά-

ποια διαστήματα παρακμής στο θρυλικό ξενοδοχείο Chateau Marmont στο Μπέβερλι Χιλς – θυμάται, ας πούμε, τη φορά που κάπνισε τριμμένη παριεζάνα που είχε πέσει στο χαλί του δωματίου νομίζοντας ότι είναι κρακ. Ομολογεί πως δεν έχει καμία ανάμνηση από τη βραδιά που πέρασε με μια σπίτινη που οδήγησε κατόπιν στη γέννηση ενός κοριτσιού. Μοιράζεται την αλήθεια για την ερωτική σχέση του με τη χήρα του αδελφού του, Χάλι, έναν δεσμό που πρέκυψε λόγω του πένθους που μοιράζονταν. Θυμάται τις αμέτρητες αποτυχημένες προσπάθειες αποτοξίνωσης και την καθοριστική παρουσία της σημερινής συζύγου του, Μελίσα Κόεν, την οποία θεωρεί υπέύθυνη για την φαλιότητά του. Τον Μάρτιο του 2020 απέκτησαν μαζί έναν γιο. Μικρή αναφορά γίνεται στη συμμετοχή του στο διοικητικό συμ-

βούλιο της ουκρανικής ιδιωτικής εταιρείας φυσικού αερίου Burisma Holdings, που τόσο χρηματόποιηθηκε από το στρατόπεδο του Τραμπ κατά την περιοδεία την προεκλογική περίοδο, ενώ δεν αναφέρει καθόλου την υπόθεση με το διαβόητο λάππο, το οποίο κάποιοι ισχυρίζονται ότι περιέχει στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο Τζο Μπάιντεν επωφελήθηκε παρανόμως από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες του γιου του. Οποιος ενδιαφέρεται για την ανθρώπινη πλευρά όλων αυτών των περιπτερών μπορεί να ακούσει και τη συζήτηση που έκανε ο Χάντερ Μπάιντεν ως καλεσμένος τού (υπέροχου) κοινικού Μάρκ Μάρον στη σειρά podcast «WTF with Marc Maron». Όλα δείχνουν πως έχουμε να κάνουμε μια μεγάλη αμερικανική διναστεία και το μόνο σίγουρο είναι πως σε λίγα χρόνια θα αρχίσουν να μας απασχολούν και τα εγγόνια του Τζο και της Τζίλ Μπάιντεν. Επά είναι συνολικά, πέντε κορίτσια και δύο αγόρια, και προς το παρόν την παράσταση κλέβει η μεγάλη κόρη του Χάντερ (απέκτησαν τρεις με την πρώτη σύζυγό του, Κάθλιν), η 27χρονη Ναόμι, που έχει πάρει το όνομά της από το νεόγεννητο κορίτσιο που είχε σκοτωθεί μαζί με την πρώτη σύζυγο του Τζο Μπάιντεν, Νίλα, σε τραγικό αυτοκινητοποκό δυστύχημα το 1972 – στο ίδιο αυτοκίνητο με τη μητέρα και την αδελφή τους επέβαιναν και οι Μπο και Χάντερ Μπάιντεν που επέζησαν με τραυματισμούς. Η Ναόμι αποφίλησε πρόσφρατα από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστήμιου Κολούμπια, έχει μάλιστα υπάρχει στο παρελθόν συμφωτίτρια της Τίφρανι Τραμπ στο Πανεπιστήμιο της Πενσιλβανία. Ομορφή, δυναμική και ευφυής, αναμένεται να ακολουθήσει τα βήματα του παππού της.

- ① Ο πρόεδρος των ΗΠΑ, Τζο Μπάιντεν, σε ομιλία στον Λευκό Οίκο στις 2 Απριλίου.
- ② Ο POTUS με την Πρώτη Κυρία, Τζίλ Μπάιντεν, και μέλη της οικογένειάς τους ποζάρουν μπροστά στο άγαλμα του Αβραάμ Λίνκολν μετά την ορκωμοσία της 20ής Ιανουαρίου.
- ③ Το εξώφυλλο της αυτοβιογραφίας του Χάντερ Μπάιντεν.
- ④ Το προεδρικό ζεύγος κατά τις εμφανίσεις εορταστικές εκδηλώσεις για το Πάσχα των Καθολικών. Ακόμη και το λαγουδάκι φοράει μάσκα.

ΚΑΖΟΥΟ ΙΣΙΓΚΟΥΡΟ

«Χρειάζεται “εξωστρέφεια” στη σλογοτεχνία»

Ο βραβευμένος με Νομπέλ συγγραφέας μιλάει για το δυστοπικό φόντο στα τελευταία του βιβλία, για την εκπροσώπηση των μειονοτήτων στις τέχνες και για την εμπειρία του να μεγαλώνεις δίχως να ανταγωνίζεσαι τον νεότερο εαυτό σου.

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΑΣΤΡΑΝΕΑΔΟΥ

«Βλέπεις φλόγα στα μάτια των νέων. Μα στα μάτια των γέρων βλέπεις φως». Αν η πατρότυτα της ρήσης δύνται ανήκει στον Βίκτορ Ουλκό, τότε επωθήηκε σε μια εποχή που οι «γέροι» αριθμούσαν πολύ λίγες δεκαετίες. Ο Καζούο Ισιγκούρο, σχετικά «νέος» για τα δεδομένα της εποχής μας, στα 66 του χρόνια εκπέμπει αυτό το φως της κατοικαλαγήνης εσωτερικής εμπειρίας μαζί με μια ζεστασιά που δεν περιμένεις από έναν νομπελίστα. Βρετανό, ιαπωνικής καταγωγής (χωρίς η σειρά να υποδηλώνει απαραίτητα μια αιχανόμενη ροπή προς την ψυχρή σοβαρότητα ή την πολιτισμική απόσταση). Οσο τουλάχιστον αντέχει η προβληματική σύνδεσή μας μέσω Zoom τη χρήση κάμερας για να μπορούμε να επικοινωνούμε ως άνθρωποι και όχι ως φωνές – ποιος είπε ότι η τεχνολογία έχει λίσσει όλα τα προβλήματά μας; Συζητούμε με αφορμή την πρόσφατη κυκλοφορία του όγδου μυθιστορήματός του στα ελληνικά. «Η Κλάρα και ο ήλιος» (κυκλοφόρει από τις εκδόσεις Ψυχογόνος) είναι μια ιστορία που διαβάζεται σαν παραμύθι και μιλάει, μεταξύ πολλών άλλων, για το μεγαλείο της αγάπης που μπορεί να προέρχεται ακόμα και από ένα... ρομπότ.

Εχετε πει ότι «Η Κλάρα και ο ήλιος» γράφτηκε ως απάντηση στη θλίψη και στον ζόφο του «Μη μ' αφήσεις ποτέ». Μα όταν είχε κυκλοφορίσει, το είχατε χαρακτηρίσει ως το πιο χαρούμενο βιβλίο σας!

«(Γελάει). Εντάξει, ήταν ένα αστείο εκ μέρους μου, αν και υπήρχε μια δόση αλήθευσης. Ήταν ένα σπηλείο καμπής στο συγγραφικό μου έργο. Μέχρι τότε έφαγα τις αδιναμίες της ανθρώπινης φύσης και έγραφα γι' αυτές προκειμένου να προειδοποιήσω τον εαυτό μου. Ήμουν νέος και σκεφτόμουν: "Όταν γίνω 60 ή 70 χρόνων και κοπάδζο πίσω, θα εί-

μαι ικανοποιημένος με τον εαυτό μου;". Θα έλεγα ότι όλα τα βιβλία μου μέχρι το "Μη μ' αφήσεις ποτέ" αιφορούσαν την ανθρώπινη αποτυχία, κι ας είχαν ως φόντο την ακμάζουσα Ιαπωνία μετά τον πόλεμο ή ένα πολύ άνετο σπίτι στην αγγλική ύπαιθρο. Στα τελευταία μου τρία βιβλία, από το "Μη μ' αφήσεις ποτέ" και μετά, γίνεται το αντίθετο. Το φόντο είναι δυστοπικό, αλλά οι άνθρωποι είναι πολύ καλύτεροι και οι σχέσεις μεταξύ τους αξιοπρεπείς.

Πατί θελήσατε να κάνετε τη βασική σας, πολύ «ανθρώπινη» πρωτίστια ένα ρομπότ;

«Δεν με ενδιέφερε η συντημένη ιστορία με τα ρομπότ τα οποία υπηρετούν τους ανθρώπους και μετά επαναστατούν εναντίον τους. Δεν είναι και κάπι που πρόκειται να συμβεί, υπάρχουν πτυχές της εξάπλωσης της τεχνητής νοημοσύνης πολύ πιο ανησυχητικές, όπως η ανεργία και το γεγονός ότι προκαταλήφεις της κοινωνίας μας κλειδώνονται στα μαύρα κουτιά της ΑΙ και καθορίζουν πτυχές της ζωής μας σήμερα. Για εμένα η Κλάρα ήταν το όχημα για να εσπάσω σε θεματικές όπως: Τι είναι αυτό που κάνει τα ανθρώπινα όντα μοναδικά, τι είναι η ανθρώπινη μοναδικά και γιατί την αισθάνονται οι άνθρωποι; Ήθελα ως αφηγητήρια ένα ρομπότ για να προσδώσει μια νέα προοπτική πάνω στην κοινωνία των ανθρώπων, στις σχέσεις μέσα στην οικογένεια και στους ανθρώπους που είναι γονείς».

Γ' αυτό είναι αφιερωμένο στη μπτέρα σας;

«Η μητέρα μου πέθανε στα 92 της, καθώς έφτανα στο τέλος του βιβλίου μου. Και τότε συνειδητοποίησα ότι υπήρχαν πτυχές της ζωής της Κλάρα που έμοιαζαν με της δικής της. Είχε υπάρξει δασκάλα και ανήκε σε εκείνη τη γενιά των γυναικών που άφησαν την καριέρα τους για να γίνουν μητέρες πλήρους αποσχόλησης. Μου φαίνεται ότι δυστοπικό

τη γνώριζα έμοιαζε με ένα προγραμματισμένο ρομπότ. Οι παιδιά μου μέχρι το "Μη μ' αφήσεις ποτέ" αιφορούσαν την ανθρώπινη αποτυχία, κι ας είχαν ως φόντο την ακμάζουσα Ιαπωνία μετά τον πόλεμο ή ένα πολύ άνετο σπίτι στην αγγλική ύπαιθρο. Στα τελευταία μου τρία βιβλία, από το "Μη μ' αφήσεις ποτέ" και μετά, γίνεται το αντίθετο. Το φόντο είναι δυστοπικό, αλλά οι άνθρωποι είναι πολύ καλύτεροι και οι σχέσεις μεταξύ τους αξιοπρεπείς.

Η Κλάρα πιστεύει σε μια «ανώτερη δύναμη», εν προκαμμένα στον ήλιο, στον οποίο προστρέχει για βοήθεια. Πατί θελήσατε να εισαγάγετε το στοιχείο της πίστης, θα έλεγα μάλιστα της θρησκευτικής; «Με ενδιέφερε να θέσω ερωτήματα για το θρησκευτικό έντυπο και όχι για την οργανωμένη θρησκεία, η οποία αναμειγνύεται με την πολιτική και την εξουσία ή τους πολέμους. Αυτή τη βαθιά ανάγκη να πιστεύεις σε κάτι που την έχουν ακόμα και άνθρωποι σαν εμένα, που δεν είναι θρησκεύμενοι. Όσο μεγαλώνω έχω μια σχέδιο παράλογη πεποίθηση ότι υπάρχει μια δύναμη για το καλό, ίσως όχι η πιο ισχυρή στον κόσμο μας, αλλά παρόστα ώστε να μπορούμε να βασισόμαστε πάνω της και να ελπίζουμε ότι οδηγεί τους ανθρώπους να οργανώνουν τις κοινωνίες τους με έναν τρόπο που να εξασφαλίζει τη συνέχειά τους. Ακόμα και στη διάρκεια αυτής της πανδημίας πάντα παρέμενα αισιόδοξος ότι θα βρεθεί τρόπος να βγούμε από το σκοτάδι. Τα πήγαμε πολύ καλά αν αναλογούσει κανείς ότι σε έναν μόλις χρόνο βρήκαμε όλα αυτά τα εμβόλια».

Εχετε πει ότι «Η Κλάρα και ο ήλιος» γράφτηκε ως απάντηση στη θλίψη και στον ζόφο του «Μη μ' αφήσεις ποτέ». Μα όταν είχε κυκλοφορίσει, το είχατε χαρακτηρίσει ως το πιο χαρούμενο βιβλίο σας!

«Είμαι βαθιά λυπημένος. Υπάρχουν τα επιχειρήματα περί αναβάθμισης της οικονομίας, αν και ακόμα και σε αυτό το επίπεδο πιστεύω ότι είναι λάθος το Brexit. Θλίβομαι γιατί ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα στη σύγχρονη Ιστορία είναι ότι σε λιγότερο από μισό αιώνα η Ευρώπη μετεπράπηκε από ένα σφαγείο που ήταν εξαπίστα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου σε μια ήπειρο γεμάτη φιλελεύθερες δημοκρατίες, σχεδόν χωρίς σύνορα, όπου οι άνθρωποι μπορούσαν να μετακινούνται

σα από το πρίσμα των δύο Παγκοσμίων Πολέμων και του Ψυχρού Πολέμου. Δεν έχουν εξαφανιστεί αυτοί οι κίνδυνοι, αλλά ο κόσμος μας έχει αλλάξει πάρα πολύ. Ελπίζω ότι θα υπάρξει μια νεότερη γενιά που θα αναλάβει την εξουσία και θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τα επείγοντα θέματα του καιρού μας, που είναι η κλιματική αλλαγή και οι πανδημίες του μέλλοντος – εξάλλου συνδέονται μεταξύ τους. Πρέπει να είμαστε σε επιφυλακή. Αυτό που μάθαμε από την παρούσα κρίση είναι ότι οι διεθνείς οργανισμοί είναι εντελώς ανεπαρκείς για αποτελεσματική δράση, διότι δημιουργήθηκαν για να αντιμετωπίζουν έναν κόσμο όπως ήταν στο τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Δεν έχουμε τις κατάλληλες ηγεσίες, ούτε και τις απαραίτητες πλατφόρμες όπου θα μπορούσαμε απλώς να συλληφθούμε σε διεθνές επίπεδο ποια θα ήταν μια συλλογική δράση. Οι επιστήμονες βρήκαν τα εμβόλια αναπάντεχα γρήγορα και ελπίζω ότι δεν θα τα κάνουμε όλα μαντάρα επειδή σε πολιτικό επίπεδο είμαστε ανίκανοι να τα διαχειριστούμε και δεν μπορούμε να τα ποιραστούμε. Πρέπει να μάθουμε να χτίζουμε ισχυρούς διεθνείς οργανισμούς για να αντιμετωπίζουμε προβλήματα που είναι παγκόσμια».

Πώς νιώθετε λοιπόν που η Βρετανία βγήκε εκτός Ευρωπαϊκής Ενωσης;

«Είμαι βαθιά λυπημένος. Υπάρχουν τα επιχειρήματα περί αναβάθμισης της οικονομίας, αν και ακόμα και σε αυτό το επίπεδο πιστεύω ότι είναι λάθος το Brexit. Θλίβομαι γιατί ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα στη σύγχρονη Ιστορία είναι ότι σε λιγότερο από μισό αιώνα η Ευρώπη μετεπράπηκε από ένα σφαγείο που ήταν εξαπίστα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου σε μια ήπειρο γεμάτη φιλελεύθερες δημοκρατίες, σχεδόν χωρίς σύνορα, όπου οι άνθρωποι μπορούσαν να μετακινούνται

CC

Πιστεύω ότι η διαφορετικότητα είναι σημαντική, γιατί για πολύ καιρό η δυτική λογοτεχνία, τουλάχιστον η αγγλική, έχει εστιάσει σε ένα πολύ στενό πεδίο με περιορισμένη οπτική - στις έγνοιες της μέσης - ανώτερης τάξης

DD

Η ΕΞΩΤΙΚΗ ΓΟΗΤΕΙΑ ΤΟΥ BITCOIN

Το πρόσφατο ράλι του κρυπτονομίσματος συγκινεί τεχνοαναρχικούς και ονομαστούς επενδυτές, αλλά προς το παρόν παραμένει άδολο αν θα εξελιχθεί σε κάτι παραπάνω από ψηφιακό αξιοθέατο.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΑΡΚΟ ΚΑΡΑΣΑΡΙΝΗ

Φανταστείτε ότι βρίσκεστε στη μακρινή και εξωτική Μικρονησία, στα νησιά Γιαν, καταμεσής του Ειρηνικού Ωκεανού. Πέρα από τη σαγηνευτική φύση, τη θάλασσα και τις ακτές, τα άλλα χαρακτηριστικά τοπικά αξιοθέατα στα οποία θα σας οδηγήσουν είναι μια σειρά γιγάντων κατεργασμένων αισθετολιθικών βράχων με σχήμα κυκλικό και μια τρύπα στη μέση. Πρόκειται για τα περίφημα «ράλι» που τον 18ο αιώνα λατομούνταν στα γειτονικά νησιά Παλάου και μεταφέρονταν με σχεδίες προκειμένου να τεθούν σε κυκλοφορία ως το τοπικό νόμισμα. Αμετακίνητα λόγω του βάρους τους (μέχρι και 4 τόνους) εφόσον τοποθετούνταν στη θέση τους, οι συναλλαγές με αυτά εξαρτώνταν από προφορικά λογιστικά βιβλία βασισμένα στη μνήμη της κοινότητας. Με άλλα λόγια, σύμφωνα με την Τζέιμαν Τετ των «Financial Times», ήταν η πρώτη εκδοχή του Bitcoin: μπορεί να μη συνιστούνταν κρυπτονόμισμα, καθώς βρίσκονταν σε κοινή θέα, ήταν όμως σπάνια, απαιτούσαν εξόρυξη και η ανταλλακτική τους αξία βρισκόταν σε ευθεία συνάρτηση με τη συλλογική αποδοχή τους. Αυτή η τελευταία είναι ένα κρίσιμο μέγεθος: εντός του Μαρτίου του 2021 το σημερινό, φημισμένο Bitcoin, απέκτησε αίρηντη τύχη ώστε να αντιστοιχεί σε 60.000 δολάρια και να προσελκύει στην τροχιά του τράπεζες όπως η CitiBank και η Goldman Sachs, επιχειρήσεις όπως η Virgin Galactic και ονόματα επενδυτών όπως αυτά των Elon Musk και Jack Ma. Καθώς πολλοί κάνουν λόγο για κανονικοποίηση του κρυπτονομίσματος, το ερότημα είναι αν πράγματι το Bitcoin έχει μέλλον δίπλα στο δολάριο και στο ευρώ ή προορίζεται, όπως το «ράλι», να αποτελέσει μια τοπική απόκλιση στον χώρο και στον χρόνο. Η δημιουργία του Bitcoin, τον Ιανουάριο του 2009, έχει το δικό της καταστατικό μύθο. Σύμφωνα με αυτόν, ο Σπόρτι Νακαρότο, πρόσωπο του οποίου η πραγμα-

τική ταυτότητα παραμένει άγνωστη, ανήσυχόντας για το ενδεχόμενο του υπερπληθωρισμού μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers και την έλευση της κρίσης, συνέταξε το λογισμικό ενός φημισμένου νομίσματος ελεύθερου από κυβερνητικές ή τραπεζικές παρεμβάσεις, στην παραγωγή του οποίου θα μπορούσαν να συμβάλουν όποιοι ήθελαν αμεβόμενοι με φήμιστα του. Η διαδικασία αφυριδάτωσης της «αλυσίδας συποικιών» (blockchain) είναι αρκούντως περίπλοκη, περιλαμβάνει όμως τη διασύνδεση ενός παγκοσμιοποιημένου δικτύου υπολογιστών με περίπου 10.000 κόμβους σήμερα, οι οποίοι εργάζονται αδιαλείπτως για την φημισμένη «εξόρυξη» και την παρακολούθηση των συναλλαγών των περίπου 18,7 εκατομμυρίων Bitcoins που έχουν διατεθεί ήδη. Παραδοξάτητα του Διαδικτύου περισσότερο στην αρχή παρά συνασπική νομιματική μονάδα, υπήρξε δημιουργές σε τεχνοαναρχικούς, ανθρώπους της Σιλικον Βάλεϊ και όλους εκείνους που αναζητούσαν τα αγαθά του «οκτοτεινού ιστού»: το διαβότιτο «Silk Road» όπου αγόραζε κανείς από ναρκωτικά έως συμβόλαια δολοφονιών και το οποίο έκλεισε το FBI τον Οκτώβριο του 2013 αναγνώριζε το Bitcoin ως κύριο του νόμισμα. Εκτότι πολύ περισσότερο (καθώς λιγότερο υπόπτοι) έχουν εξουκειωθεί με την περίπτωσή του. Ο στατιστικός ιστότοπος Statista υπολογίζει ότι το έχουν χρησιμοποιήσει συνολικά 40 εκατομμύρια άτομα παγκοσμίως, αριθμός διόλου αμελητέος.

Κρυπτονόμισμα και ράλι απόδοσής

Η εξουκείωση με την ίδια ενός μέτρου αξίας χωρίς εγγύησης ή επίβλεψη από κάποια ρυθμοτική αρχή μπορεί να μοιάζει αβόλημη, εξαρτάται όμως από τις εκάστοτε συνθήκες. Για τον Μάικ Νόβογκρατς, πρόητη στέλεχος της Goldman Sachs και πρώτο υποστηρικτή του, το Bitcoin είναι «ένα κοινωνικό κίνημα», μια τάξη κεφαλαίων στην οποία επενδύουν κυρίως οι νέοι και μέσο συ-

ναλλαγής τού μέλλοντος. Πείθοντας τον Μάικ Μπλούμπεργκ να συμπεριλάβει στους δείκτες του εννέα κρυπτονομίσματα τον Μάιο του 2018 ο Νόβογκρατς πέτυχε να αυξήσει ιδιαίτερα την αναγνωρισμότητά του – και να διαφημίσει ταυτόχρονα και τη δική του εταιρεία, Galaxy Digital, η οποία παρέχει συμβουλευτικές και επενδυτικές υπηρεσίες επί του Bitcoin. Αρχικά η εξέλιξη δεν φάντηκε να βοηθά και πολύ. Επειδή από ένα άλμα περίπου στα 19.800 δολάρια τον Δεκέμβριο του 2017, το κρυπτονόμισμα καταποντίστηκε το 2019 κάτια από τα 4.000, παρασύροντας στην πτώση του διάφορους – αν και όχι τον Νόβογκρατς, ο οποίος είχε προλάβει να ρευστοποιήσει το δικό του απόθεμα. Περίπου δύο όπως στην περίπτωση της εταιρείας βιντεοπαχνιδίων GameStop τον περασμένο Ιανουάριο, η τιμή του Bitcoin ανήλθε ραγδαία χωρίς επαρκή εξήγηση: 11.000 δολάρια τον Σεπτέμβριο του 2020, 24.000 δολάρια τον Δεκέμβριο, 40.000 τον Ιανουάριο του 2021, 61.000 στα μέσα Μαρτίου, 58.500 στις αρχές Απριλίου.

Σε ένα τέτοιο επίπεδο, ακόμη και οι θεωρητικοί επενδυτές μπαίνουν στον περισσότερο να τεστάρουν τα νερά. Ο Ελον Μασκ ανακοίνωσε τον Φεβρουάριο ότι σε συνεργασία με τον Jack Ma προσέτασε στην Twitter και CEO της εταιρείας πληρωμών Square, έχει επενδύσει τημία των κεφαλαίων της Tesla σε Bitcoin, το δέχεται ως αντίτυπο αγοράς των αυτοκινήτων του και επιπλέον έχει τοποθετήσει και 1,5 δισεκατομμύριο δολάρια από την προσωπική του περιουσία σε κρυπτονόμισμα. Σε παρόμοιες ενθαρρυντικές δηλώσεις, αν και χωρίς να μιλήσει για ποσά και επενδύσεις, προχώρησε και ο αμερικανός διοικητικού μεριμνών Μάρκ Κιούμπαν, ιδιοκύρτης των Ντάλας Μάρερικς του NBA. Πληρών της Virgin Galactic την Μπράνον που επίσης το κάνει δεκτό, στο παγκόσμιο μπήκε η Paypal, της οποίας ο διευθύνων σύμβουλος, Νταν Σούλμαν, δήλωσε ότι η εταιρεία του προτί-

1. Ο Μάικ Νόβογκρατς, πρώην τραπεζικό στέλεχος, γινόμενος σύμβουλος επιχειρήσεων και ένθερμος προπαγανδιστής του Bitcoin.
2. Ο Μάρκ Κιούμπαν, ιδιοκύρτης των Ντάλας Μάρερικς και θιασώτης του Bitcoin.
3. Ο (γενειοφόρος) Τζάκ Ντόρεϊ του Twitter πρωτοστατεί στην οργάνωση πληρωμών μέσω Bitcoin διά της εταιρείας του, Square.
4. Ο Ελον Μασκ πιστεύει τόσο στο κρυπτονόμισμα ώστε έχει επενδύσει σε αυτό 1,5 δισεκατομμύρια.

ΕΦΕΔΡΟ ΜΕΣΟΒΑΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

θεται να επιτρέψει στους χρήστες στης ΗΠΑ την αγοραπωλησία και την κατοχή Bitcoin. Η Visa και η MasterCard έσπευσαν να τον μηδεδούν εντάσσοντας κι αυτές στα δίκτυά τους ανάλογες πληρωμές. Και, τέλος, το βαρύ τραπεζικό πυροβολικό των Goldman Sachs και Morgan Stanley αποφάσισε να αναμειχθεί στις συναλλαγές με Bitcoin και να συμπεριλάβει στις δραστηριότητές του επενδύσεις για επλεγμένους πελάτες. Εκτός από όλους τους παραπάνω οικονομικούς του υπέρμαχους, στον στίβο των επιχειρημάτων κατήλθαν και οι ιδεαλιστές. Γράφοντας στα τέλη Δεκεμβρίου στο «Time» ο Αλεξ Γκλάντνταϊν, στέλεχος του Ιερούματος Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (χρέη προέδρου του οποίου τελεί ο πρόην παγκόσμιος πρωτοβουλίτης στο σκάκι και νων ρόος διοικούν Γκάρι Κασπάροφ), υποστήριζε ότι το κρυπτονόμισμα μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο σε χώρες όπου οι πολίτες υιούστανται την καταπίστηση αυταρχικών καθεσπότων. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα παρέθετε τη Βενεζουέλα, όπου το κράτος φορολογεί τη μεταφορά ποσών από το εξωτερικό με προμήθεια

της τάξεως του 56%, εκμηδενίζοντας την οικονομική βιοθετιά μεταναστών προς τις οικογένειές τους για δικό του δρέπος. Παρακαμπτοντας τις επίσημες οδούς, σημείωνε ο Γκλάντνταϊν, ορισμένοι έχουν αρχίσει να πειραματίζονται με το Bitcoin ζητώντας καταθέσεις σε αυτό και ρευστοποιώντας τις στη συνέχεια μέσω διαδικτυακών ανταλλακτηρίων ή εξαργυρώνοντάς τις εκτός χώρας, εφόσον την εγκαταλείψουν όπως τα 3 εκαποδιμέρια των κατοίκων της που έχουν διαφύγει από το 2014.

Βαρύ περιβαλλοντικό αποτύπωμα

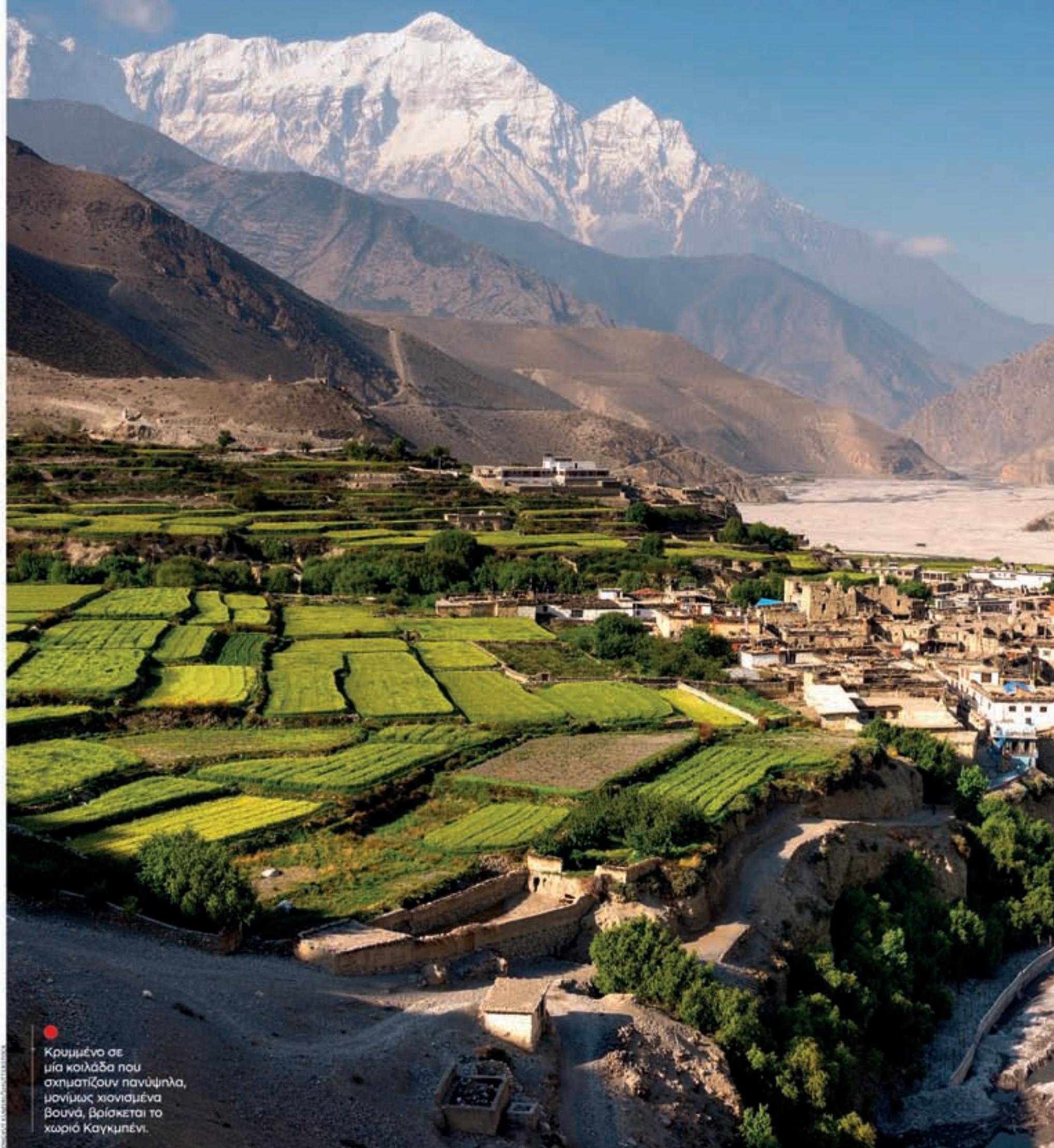
Να ενθουσιαζόμαστε λοιπόν για την έλευση ενός απελευθερωτικού τρόπου παγκόσμιων συναλλαγών που θα αφήγει περιορισμούς, δικτάτορες και αδηφάγες τράπεζες; Ας κρατήσουμε μικρό καλάθι, καλύτερα. Αρχικά, όπως εξηγούσε ο Μπρένταν Γκρίλι στους «Financial Times» της 4ης Απριλίου, κάποιοι υπογίπτουν σε μια θεμελιώδη παρανόηση: το Bitcoin είναι κεφάλαιο, δεν είναι υποκαπάστατο του χρήματος, επομένως ούτε αυτό ούτε οι συνάδελφοί του πρόκειται

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Σύμφωνα με υπολογισμούς του Πανεπιστημίου του Κέιμπριτζ, η ετήσια κατανάλωση ενέργειας για την “εξόρυξη” Bitcoins ισούται με 121 τεραβατώρες, ποσό αντίστοιχο εκείνου που πλέκτροδοτεί την Αργεντινή για έναν χρόνο

ΣΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΟΥ Ι

Κρυμμένο σε
μία κοιλάδα που
σχηματίζουν πανύψηλα,
μονίμως χιονισμένα
βουνά, βρίσκεται το
χωριό Καγκιλένι.

ΜΟΥΣΤΑΝΓΚ

Κρυμμένος ανάμεσα στις κορυφές των Ιμαλαΐων, σε μέρος δυσπρόσιτο και τραχύ, βρίσκεται ένας πολιτισμός με αρχέγονη ομορφιά και δύναμη.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΑ ΒΙΔΟ

Ψηλές, κατακόρυφες βουνοκορφές που χάνονται μέσα στα σύννεφα, ανηφορικά μονονάπα που «ισορροπούν» πάνω από απότομα γκρεμινά, ορμητικοί χειμαρροί με παγκομένα νερά, κρεμαστές γέφυρες που κάνουν τη διάβαση των ποταμών να μοιάζει με περιπέτεια του Indiana Jones, πέτρα και χόμια (και σιωπή) όπου και αν γυρίσεις το βλέμμα σου. Η φύση στον Βορρά του Νεπάλ, στα σύνορά του με το κινεζικό Θιβέτ, είναι άγρια και τραχιά. Είναι κακοτράχαλη και σκληρή για όλους εκείνους που τους έλαχε να γεννιθεούν και να ζήσουν εκεί, στην απομονωμένη κοιλάδα ανάμεσα στους ορεινούς όγκους των συγκροτημάτων Αναπούρνα και Νταουλαγκίρι. Όμως, σε αυτό το αφιλόδενο μέρος, σε ένα τοπίο βιβλικό-διασπημικό που προκαλεί στον επισκέπτη από δέος έως φόβο έτσι όπως σαν προαιώνιος γίγαντας ορθώνεται μπροστά του, δημιουργήθηκε ένα από τα αρχαιότερα βασίλεια των Ιμαλαΐων: Το βασίλειο του Μουστάνγκ, χρησμένο πάνω στον εμπορικό δρόμο που ένωνε την Κίνα με την Ινδία και κατά συλλέπεια με τη Δύση, σε υψόμετρο μεταξύ 2.500 και 8.167 μέτρων, εξακολουθεί να είναι ακόμα και σήμερα προορισμός δύσκολος και δυσπρόσιτος. Όπως, όμως, είναι και ταξιδί ονειρεμένο για εκείνον, τον φιλοπεριέργο και τον τολμηρό, που αναδημίει το νότια, την αλιγθεία αυτού του κόσμου, τον σκοπό της υπαρξής των ανθρώπων στην περιπλάνηση και στη γνωριμία με τους λαούς, με την ιστορία και τις καθημερινές συνήθειές τους.

Λέγεται πώς το βουδιστικό βασίλειο ιδρύθηκε περί το 1380 από τον πολεμιστή Αμε Παλ, ο οποίος ανακτήριζθηκε και ο πρώτος βασιλιάς του. Τότε ξεκίνησε η χρονή περιόδου του, με το Μουστάνγκ να πλουτίζει από τον έλεγχο του εμπορίου. Εκείνη την εποχή χτίστηκε και η περιοχισμένη πρωτεύουσα Λο Μαντάγκ, ένα εκτεταμένο χωριό 2.000 κατοί-

Χωρικός με παραδοσιακή στολή στην παραδοσιακή γιορτή Tiji, όπου αναβιώνουν οι θρησκευτικοί μύθοι του παρελθόντος.

